

Klimat- och näringslivsdepartementet  
Dnr M2022/02243

Yttrande IKEA Sverige

## **Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om förpackningar och förpackningsavfall, M2022/02243**

IKEA tackar för möjligheten att yttra sig gällande EU-kommissionens förslag till förordning om förpackningar och förpackningsavfall.

### **IKEA och förpackningar:**

IKEA vill vara en aktiv del i Sveriges och EU:s arbete mot en mer hållbar framtid. För att underlätta omställningen måste regelverk som styr mot cirkularitet finnas över nationsgränser och antas på EU-nivå. IKEA bidrar gärna i dialogen för att utveckla rätt lösningar för att stödja kunder och leverantörer i att göra hållbara val.

Smarta förpackningar har alltid spelat en nyckelroll i IKEA:s affärsmodell. Innovation och ett universellt förhållningssätt till förpackningar och märkning har medfört att IKEA har kunnat optimera sin produktion och distribution, något som har bidragit till att minimera avfall i de mer än fyra miljarder förpackningar som globalt passerar till kund genom IKEA:s varuhus varje år. IKEA:s förpackningar kostar uppskattningsvis 1 miljard euros per år och utgör cirka 920 000 ton förpackningsmaterial.

Med våra stora volymer kommer också ett stort ansvar. Vi strävar efter att våra förpackningar, liksom våra produkter, ska vara så hållbara, prisvärda och konsumentvänliga som möjligt. IKEA:s ambition är att bli helt cirkulära till 2030. För att nå dit krävs att EU utvecklar ett tydligt, enkelt och harmoniserat regelverk för förpackningar i hela unionen.

I linje med våra hållbarhetsmål kommer IKEA att fasa ut plast från våra förpackningslösningar till kund. Detta arbete kommer att kräva nya lösningar, liksom ett nära samarbete med produktutvecklare och leverantörer världen över.

Det är därför viktigt att regelverket möjliggör innovation samtidigt som det är flexibelt över tid, då nya, mer hållbara lösningar kommer att utvecklas framöver.

Vårt affärsområde livsmedel kommer dock fortsatt att kräva plastförpackningar även efter år 2028 för att säkerställa kvalitet och livsmedelssäkerhet för specifika produkter. Plasten till detta segment ska på sikt enbart utgöras av plast från förnybara eller återvunna material.

### **Sammanfattande synpunkter:**

IKEA stöder de ambitioner som föreslås i förordningen om förpackningar och förpackningsavfall, vilken lades fram av EU-kommissionen den 30/11 2022. Vi välkomnar EU-kommissionens beslut att ändra dagens direktiv till en förordning och att förankra förslaget i den rättsliga grunden för den inre marknaden. Det är ett beslut som kommer att medföra en ökad harmonisering i EU, stärka EU:s inre marknad ytterligare och samtidigt minska komplexiteten för europeiska företag. Ett sådant beslut skulle också bidra till en ökad attraktivitet för den europeiska inre marknaden för globala företag, och därigenom stärka Europas konkurrenskraft. Harmoniserade regler är ett starkt verktyg för att öka attraktiviteten att investera och etablera verksamheter inom unionen samt bidra till ökad handel.

IKEA delar regeringens synpunkter gällande harmoniserande regler för märkning av förpackningsmaterialets sammansättning i syfte att främja avfallssortering. IKEA delar däremot inte regeringens syn att det är av vikt att möjlighet till flexibilitet avseende märkning finns för pantsystem, utökat producentansvar och insamlingsfraktioner för att underlätta befintliga nationella lösningar. Snarare ser IKEA flera risker med den nationella flexibilitet som regeringen i detta avseende förespråkar, som ett exempel kan nämnas att Tyskland idag har över 50 system för produktansvar. Se vidare i detaljerade synpunkter nedan.

### **Detaljerade synpunkter:**

#### **1) *Harmonisera förpackningsmärkningen***

Förpackningsmärkning spelar en viktig roll för att påverka och förändra konsumentbeteende. Flera medlemsländer har idag olika symboler och/eller instruktioner för återvinning, vilka alla ska finnas på förpackningar i EU för att stödja konsumenter att återvinna förpackningar korrekt. Avsikten med märkningarna är positiv, men bristen på EU-harmoniserade regler har lett till ett komplicerat nät av felaktiga, och ibland motstridiga, åtgärder på nationell nivå, som motverkar den fria rörligheten för varor.

Avsaknaden av ett gemensamt förhållningssätt i EU riskerar att goda ambitioner får negativa konsekvenser, något som kan resultera i logistiska störningar, ökad materialanvändning, handelshinder och i slutändan informationsöverblastning till konsumenter, vilket i sin tur riskerar att äventyra konsumenters vilja till återvinning.

Ett konkret exempel är när Decathlon blev stämnda i Nederländerna då de hade en annan nations märkning på förpackningen. De nederländska myndigheterna ansåg att denna märkning var att betrakta som Greenwashing och konsekvenserna innebar, förutom sanktionskostnader, betydande skada på varumärket. Med andra ord innebär en avsaknad av harmonisering av förpackningsmärkning i EU att det förutom ökade kostnader för företag som verkar på den inre marknaden också innebär svårigheter att göra rätt. Något som är direkt kontraproduktivt utifrån den inre marknadens syfte.

*Mot bakgrund av ovanstående anser IKEA att:*

- a) IKEA välkomnar förslaget om att harmonisera märkningar som möjliggör för separata insamlingar av förpackningsfraktioner (art 12). Vi anser att en gemensam uppsättning av kundvänliga symboler för återvinning och sortering bör tas fram gemensamt i unionen. En framgångsrik förpackningsmärkning behöver vara flexibel nog för att omfatta både lokal avfallshantering liksom globala försörjningskedjor. Därför menar vi att ett symbolbaserat system är att föredra då det lätt kan anpassas till både lokala, regionala och nationella avfallshanteringssystem. Dessa symboler bör vara monokroma, för att kunna användas på europeisk, nationell och lokal nivå och på så sätt kunna guida konsumenter att sortera på bästa sätt utifrån lokala förutsättningar. Genom att skapa ett system av gemensamma, generiska symboler skapas ett mer intuitivt och kundvänligt sätt att visa hur förpackningar ska sorteras oavsett var i EU kunden befinner sig. Ett system som baseras på symboler är att föredra då texter kan förvirra kunden om de inte är skrivna på kundens modersmål. Gemensamma symboler skulle bidra positivt till den inre marknaden. Givet hur viktigt detta är ur ett europeiskt perspektiv, anser vi att det föreslagna ikraftträdandet år 2028 är för sent. Tills ett EU-gemensamt system har införts bör nationella initiativ för införande av nya förpackningsmärkningar pausas.
- b) Förslaget att behålla lokala skillnader för symboler kopplade till det utökade producentansvaret oroar oss (recital 49; article 4 par. 5; art. 11 par. 8). Ett sådant undantag skulle underminera ambitionen i förslaget att harmonisera märkningar på förpackningar, vilket potentiellt skulle kunna

leda till ett dussintal olika lokala symboler på samma förpackning. En sådan lösning skulle kunna innebära att medlemsstaterna fortsatt använder olika nationella märkningar för separata fraktioner. Om syftet med denna lösning är att visa på ett nationellt EPR-system, är den typen av information irrelevant för slutkund då den är riktad till relevanta myndigheter. IKEA anser därför inte att denna typ av märkning/symbol är en lämplig lösning. Om EU trots detta anser att en symbol är nödvändig bör den harmoniseras inom EU. Eftersom märkningen i första hand inte är riktad mot konsument bör det räcka att den kan visas mot kund digitalt, exempelvis på en webbsida i anslutning till produkten.

- c) IKEA välkomnar ambitionen att säkerställa harmonisering och fri rörlighet (artikel 4, del 1, 2 och 3). Men den nuvarande ordalydelsen i artikel 4, paragraf 4 riskerar att underminera dessa ambitioner genom att tillåta nationella specifika hållbarhets- eller informationskrav på förpackningar. Nationella krav riskerar snarare att medföra ändringar på förpackningskraven och därmed utgöra ett handelshinder, vilket motverkar syftet med den inre marknaden.
- d) IKEA välkomnar förslaget om att harmonisera information om materialsammansättning samt tillåtelsen att använda nya tekniker så som digital märkning (art. 11 par 1, 6). Däremot anser vi att den föreslagna skrivningen (art. 11 par 4) om att detta bör redovisas på en tryckt etikett på förpackningen, inte är rätt väg att gå. Att redovisa materialsammansättning tryckt på produkten är ett av flera tillvägagångssätt, men lagstiftningen bör inte reglera exakt hur denna information ska redovisas (e.g. digital marking). Redovisning bör istället ske på det sätt som är mest lämpligt för ändamålet och som främjar teknikutveckling.
- e) IKEA stödjer förslaget att införa harmoniserad märkning för att redovisa andel återvunnet material i förpackningar och att denna redovisning ska vara frivillig (recital 46; article 11, par 3). Då förordningen fokuserar på återvunnen plast, anser vi att denna märkning innebär ett utmärkt tillfälle att harmonisera mätmetoder för andra materialströmmar. Det är viktigt att säkerställa samstämmiga principer med annan lagstiftning, till exempel den framtida förordningen om ekodesign för hållbara produkter.

## **2) Mål för återvinning och refill**

I frågan om förpackningar kan återvinningsbarhet inte alltid placeras i en strikt hierarki. Att en förpackning återvinns är självklart centralt för att minska avfallet,

men återvinning i sig självt driver inte ensamt systemförändring. Därför bör förslaget utformas på så sätt att även om avfallsprevention är det primära målet, måste affärsmodeller och försörjningskedjor också transformeras.

Vi uppmanar att hänsyn tas till komplexiteten i de ändringar som krävs, samt att ett holistiskt synsätt i utarbetandet av genomförandetakter antas. Omfattningen, och definitionen, av återanvändning måste förtydligas. Som ett exempel vill vi lyfta definitionen av vad som konkret menas med tertiärförpackning. Konkreta exempel på dessa bör ges då olika aktörers egna definitioner kan skilja sig åt, vilket i sin tur kan leda till missriktade åtgärder.

För företag med global sourcing är återanvändning sällan ett genomförbart alternativ eftersom det skulle leda till ökade transporter för återflöden. Istället säkerställer vi cirkularitet genom att minimera förpackningar, göra IKEA-förpackningar helt återvinningsbara, föredra monomateriallösningar och fasa ut plast från icke-livsmedelssortimentet.

### **3) Utökat producentansvar (EPR)**

Idag definieras olika producentansvarssystem av respektive medlemsland, vilket medför olika rapporterings- och registreringskrav. Även i de fall det finns gemensamma producentansvarsregler i EU, såsom i förpacknings- och förpackningsavfallsdirektivet, skiljer omfattning, avgifter och rutiner för rapportering sig åt mellan medlemsländerna men också mellan olika regioner. Detta medför ett komplext, dyrt och ineffektivt system. En splittrad syn på producentansvaret skapar osäkerhet och motsägelser som i sin tur undergräver ambitionen att stimulera bättre och mer cirkulära modeller. Mot bakgrund av detta välkomnar IKEA ambitionen att harmonisera kriterierna för modulering av utökade producentansvarsavgifter, något som vi hoppas ska skapa prejudikat också för andra produktkategorier.

### **4) Implementering**

Många av de krav som fastställs i förordningen kommer att behöva ytterligare detaljering när det gäller delegerade- eller genomförandetakter för att kunna verkställas. Då den föreslagna ramlagstiftningen anger datum för ikraftträdande finns risk för att förseningar i antagandet av sekundärlagstiftning lämnar liten eller ingen tid för implementering. Mot bakgrund av detta bör de krav som fastställs av förordningen, vilka kräver ytterligare beslut av en delegerad- eller genomförandetakt, träda i kraft först efter en rimlig tid efter antagande av dessa.

### **5) Övriga synpunkter**

Vad gäller krav på begränsningar av tomrum för e-handelsförpackningar, dvs. den del av en förpackning som fylls av fyllnadsmaterial, önskar IKEA förtydliganden om beräkningsmetoder för att mäta detta, samt förtydligande kring hur fyllnadsmaterial ska redovisas. Utöver detta önskar vi ytterligare förklaring av möjligheten att i denna lagstiftning inkludera undantag för ömtåliga varor, vilka kräver extra skydd i förpackningar.

IKEA vill vara drivande i att bygga en resurseffektiv och cirkulär ekonomi. Vi bidrar gärna fortsatt i dialogen för att möta de utmaningar vi gemensamt står inför och tillsammans utveckla rätt lösningar för att ställa om samhälle och näringsliv.

Reza Shomali  
Utvecklingschef IKEA Sverige  
[reza.shomali@ingka.ikea.com](mailto:reza.shomali@ingka.ikea.com)  
+46(0)733 53 16 21

Frida Lundgren  
Ansvarig för samhällskontakter IKEA Sverige  
[Frida.lundgren@ingka.ikea.com](mailto:Frida.lundgren@ingka.ikea.com)  
+46(0)701 43 55 20